

SUMAR / CONTENTS

4	Editorial MAGDA CÂRNECI
DOSAR / DOSSIER	
8	Premiile Uniunii Artiștilor Plastici din România 2023 The Romanian Visual Artists' Union Awards 2023 TEXT: PETRU LUCACI
32	Salonul Național de Artă Contemporană 2023 National Salon Of Contemporary Art 2023 TEXT: RUXANDRA DREPTU
PORTOFOLII PORTFOLIOS	
44	Renée Renard. Lucruri fragile, lucruri care dor Renée Renard. Fragile Things, Heart-Wrenching Things TEXT: IRIS ORDEAN
48	Mircea Modreanu. Cortina era pur și simplu albastră Mircea Modreanu. The Curtains Were Simply Blue TEXT: CĂLINA COMAN
52	Mălina Ionescu & Andreea Medar TEXT: MARILENA PREDĂ SÂNC
58	Laurian Popa (2022-2023) TEXT: HORAȚIU LIPOT
62	Realități evocatoare în pictura Diane Serghiuță Evocative Realities in Diana Serghiuță's Paintings TEXT: LUDMILA MOLDOVAN
66	Ioan Augustin Pop TEXT: MĂLINA IONESCU
EXPOZIȚII ÎN ROMÂNIA EXHIBITIONS IN ROMANIA	
72	Contemporaneitatea: un sentiment Contemporaneity: A Feeling TEXT: IOANA IUNA ȘERBAN
76	Cetate la Dunăre. Reapropierea de natură prin tactilitate Citadel on The Danube. Getting Close to Nature Through Tactility TEXT: MAGDA CÂRNECI

81	Horea Paștina. De la materie la spirit Horea Paștina. From Matter to Spirit TEXT: MARIA ZINTZ
86	Configurații flexibile. Desenele colorate ale Elenei Scutaru Flexible Configurations. The Colourful Drawings of Elena Scutaru TEXT: MIRELA IVANCIU
89	Onisim Colta. Prozaicul somptuos Onisim Colta. The Sumptuous Prosaic TEXT: ADRIANA OPREA
94	Creativitate investigativă. Proiectele de creație realizate de artiștii timișoreni: Miki Velciov și Renée Renard Investigative Creativity. Creative Projects by Timișoara Artists: Miki Velciov And Renée Renard TEXT: GABRIELA ROBECI
98	Eusebio Spînu – „Informall” TEXT: MARIA ZINTZ
101	Suflă! Blow! TEXT: CĂLINA COMAN
104	Ioana Aron. Despre impermanență sau finalitate Ioana Aron. On Impermanence or Finality TEXT: MĂLINA IONESCU
106	Ciprian Chirileanu și Ionel Mărginean. „Mentalese” – O expoziție despre limbajul gândirii Ciprian Chirileanu and Ionel Mărginean. "Mentalese" – an Exhibition on The Language of Thought TEXT: MARIA OROSAN-TELEA
109	Oscilații. Simultan Festival 2023 Oscillations. Simultan Festival 2023 TEXT: MARINA OPREA
116	Șoapta spectrelor: o scenografie a nostalgiei în context local Whispering Spectres: a Scenography of Nostalgia in a Local Context TEXT: MĂDĂLINA SURDUCAN
122	Petru Lucaci – „Disembodying The Body” TEXT: RUXANDRA DEMETRESCU
126	Scurt exercițiu de infra-critică curatorială Brief Exercise in Curatorial Infra-Critique TEXT: VINCENTZIU PUȘCAȘU

130	Doru Covrig. Mâna, simbol al ambivalenței The Hand, Symbol of Ambivalence TEXT: RALUCA BĂLOIU
133	MAFA 10/Ready Media: tactici de remediere feat. Duchamp & AI MAFA 10/Ready Media: Fix Tactics feat. Duchamp & AI TEXT: HOREA AVRAM
136	Peretele căzut The Fallen Wall TEXT: HORAȚIU LIPOT
140	RAD art fair. O inițiativă colaborativă creată pentru consolidarea scenei de artă din România RAD art fair. A Collaborative Initiative Created in Order to Consolidate The Art Scene in Romania TEXT: TEODORA BĂLUȚĂ
144	Zona & – program de performance conceput cu ocazia evenimentului de închidere Timișoara 2023 Zona & - Performance Program Designed On The Occasion Of The Timișoara 2023 Closing Event TEXT: ILEANA PINTILIE
EXPOZIȚII INTERNAȚIONALE EXHIBITIONS ABROAD	
148	„Dincolo de fotografie”. Dimensiunile și ramificațiile fotografiei “Beyond Photography”. The Dimensions and Ramifications of Taking a Photograph TEXT: ELENA CASIADI
153	Dana Schutz. Pictura ca o pradă Dana Schutz. Painting as Prey TEXT: MAGDA CÂRNECI
158	Bienala din Kiev 2023. Grijă, rezistență și solidaritate radicală Kyiv Biennale 2023. Care, Resistance and Radical Solidarity TEXT: VALENTINA IANCU
162	Despre timp și multiplicitățile sale On Time and Its Multiplicities TEXT: ANDREI MATEESCU

INTERVIU / INTERVIEW RECENZII DE CARTE / BOOK REVIEWS IN MEMORIAM

168	Atelierele Scânteia. Firesc, spontan și organic Scânteia Studios. Natural, Spontaneous, and Organic TEXT: TEODORA ROȘU
172	Constantin Blendea TEXT: MAGDA CÂRNECI
173	„Despite Ceaușescu. A Collection of Romanian Art” TEXT: MAGDA CÂRNECI
174	Imaginile restartului absolut Images of The Absolute Restart TEXT: VIORICA-ELA CARAMAN
176	MIHAI MĂNESCU (1943 – 2023) TEXT: DIANA ROMAN
178	MNAC NEWSLETTER MNAC NEWSLETTER
184	INFO ART
200	COLABORATORI CONTRIBUTORS

EDITORIAL

Text: Magda Cârnecki

Onisim Colta, *Cina*, ulei pe pânză, 280x80 cm, 1999. Credit foto: Ioan-Liviu Orlețchi.
Onisim Colta, *Supper*, oil on canvas, 280x80 cm, 1999. Photo credit: Ioan-Liviu Orlețchi.

Ca de fiecare dată în ultimii ani, numărul 64-65, al treilea pe 2023 al revistei ARTA, este dedicat unor programe colective majore ale Uniunii Artiștilor Plastici din România. Dosarul principal al numărului cuprinde texte și imagini despre SNAC – Salonul Național al Artelor Contemporane. Aflat la a șasea ediție anuală în formula lui post 1989, reluat deci din 2018, SNAC din 2023 este pus sub semnul tematic general al „Supraviețuirii” în aceste vremuri tulburi și tensionate. Cu peste 300 de artiști plastici din toată țara, SNAC s-a desfășurat în 9 galerii de artă și 3 muzee partenere din București. Ediția din 2023 a avut un curator general în persoana Ruxandrei Dreptu, președinta secției de critică și istoria artei a UAP, care semnează textul introductiv al dosarului. Ea a fost secondată de o serie de curatori pentru fiecare dintre spațiile expoziționale ale salonului, răspândit în toată capitala. O noutate a acestei ediții a fost „înfrățirea” dintre un curator și un artist vizual în gestionarea fiecărui spațiu de expunere. De asemenea, diversificarea tematicii, fiecare spațiul abordând un alt titlu.

Un al doilea dosar tematic al numărului de față este dedicat Premiilor UAP pe 2023. Proiect prioritar al UAP la fel ca și SNAC, desfășurat și el cu continuitate de câțiva ani buni, Premiile UAP - în număr de 19 - au fost acordate următoarelor specialități: pictură, sculptură, grafică, design, multimedia, arte decorative, scenografie, diaspora, critică de artă, tineret, artă religioasă, artă în spațiul public, de excelență, al revistei ARTA, al Consiliului Director al UAP, al Juriului, al fundației AVV, Ion Atanasiu Delamare, și nu în ultimul rând marele premiu. Aveți în paginile revistei prezentare premianților.

Sumarul numărului 64-65/2023 mai conține 6 prezentări de artiști la rubrica portofolii, 20 cronici la rubrica de expoziții din țară, 4 cronici la rubrica de expoziții din spațiul internațional, 1 interviu, 3 analize la rubrica recenzii de carte, un text în memoria graficianului Mihai Mănescu și rubrica extinsă Info Art cu scurte informații despre expozițiile de artă din toate filialele UAP, din galeriile private, din muzee, și din ICR-urile din lume.

As always in recent years, issue 64-65, the third issue in 2023 of ARTA magazine, is dedicated to several major collective programs of the Romanian Fine Artists Union. The main dossier of the issue includes texts and images about SNAC - The National Salon of Contemporary Arts. Now in its sixth annual edition in its post-1989 formula, and thus resumed in 2018, SNAC 2023 is placed under the general thematic banner of “Survival” in these troubled and tense times. With over 300 visual artists from all over the country, SNAC took place in 9 art galleries and 3 partner museums in Bucharest. The 2023 edition had assigned as general director Ruxandra Dreptu, president of the UAP’s section of critique and art history, who signs the introductory text of the dossier. She was assisted by a series of curators for each of the exhibition spaces of the salon, spread throughout the capital. A novelty for this edition was the “pairing” of a curator and a visual artist in the management of each exhibition space. Also, there is the diversification of themes, with each space tackling a different title. The second thematic dossier of this issue is dedicated to the 2023 UAP Awards. UAP’s priority project, like SNAC, which has also been running continuously for several years, the UAP Awards – 19 in number – were awarded to the following disciplines: painting, sculpture, graphics, design, multimedia, decorative arts, scenography, diaspora, art critique, youth, religious art, art in the public space, excellence, ARTA magazine, the UAP Board of Directors, the Jury, the AVV Foundation, Ion Atanasiu Delamare, and last but not least, the grand prize. Detailed presentations of the winners can be found in the pages of the magazine.

The summary of issue 64-65/2023 also contains 6 artists’ presentations in the portfolio section, 20 reviews in the national exhibitions section, 4 reviews in the international exhibitions section, 1 interview, 3 analyses in the book reviews section, a text in memory of graphic designer Mihai Mănescu and the extended Info Art section with brief information about art exhibitions in all UAP branches, private galleries, museums and ICRs around the world.

Translated by Marina Oprea

Dan Perjovschi, *Umanitate 2023*, desen pe perete și ziar, dimensiune variabilă, parte din Bienala de la Kiev 2023.
Dan Perjovschi, *Humanity 2023*, drawing on wall and newspaper, variable size, part of the Kyiv Biennale 2023.

PREMIILE UNIUNII ARTIȘTILOR PLASTICI DIN ROMÂNIA 2022

THE ROMANIAN VISUAL ARTISTS' UNION AWARDS 2022

Text: Petru Lucaci

Uniunea Artiștilor Plastici din România, organizație profesională cu peste 6000 de membri ce acoperă toate domeniile de exprimare artistică în sfera artelor vizuale, are ca proiect anual prioritar Gala premiilor U.A.P. Ca succesoare a Sindicatului Artelor Frumoase, înființat în 1921, U.A.P. din România continuă buna tradiție de a premia excelența și a readuce în actualitate, începând cu 2014, acest format de proiect cu un plus de vizibilitate și credibilitate subliniate atât prin valoarea selecției cât și prin asocierea cu unele dintre cele mai prestigioase instituții de cultură din țară reprezentate de Ministerul Culturii, Muzeul Național de Artă al României, Muzeul Național de Artă Contemporană, Complexul Muzeal Național Moldova, Palatul Culturii din Iași etc. Suntem onorați să fim găzduiți în acest an de Muzeul Național de Artă Timișoara, instituție muzeală recunoscută pentru programul său de anvergură internațională, într-un oraș efervescent care deține în 2023 titlul de Capitală culturală europeană și care derulează pe tot parcursul anului zeci de manifestări culturale de înaltă ținută. Gala Premiilor U.A.P. ne dorim să fie un eveniment cultural de referință pentru scena actuală a manifestărilor din domeniul artelor vizuale, așa cum a fost și în orașele țării unde s-a desfășurat anterior: București, Baia-Mare, Râmnicu-Vâlcea, Târgu-Jiu, Iași, Hărman - Brașov. Avem convingerea că atât exigențele juriului, cât și performanța actului cultural al artiștilor români sunt o garanție a calității acestui eveniment. Mulțumim și pe această cale tuturor celor implicați în organizarea evenimentului începând cu Ministerul Culturii, Muzeul Național de Artă Timișoara, Filiala Timișoara a U.A.P. din România, TVR Cultural, TVR Timișoara, juriului și artiștilor participanți la concursul din acest an. Nu în ultimul rând dorim să subliniem de fiecare dată contribuția de ansamblu a artiștilor români implicați permanent într-un efort creator de producție culturală contemporană, pe care suntem datori să o punem în valoare, să o promovăm și să o teaurizăm luând același model interbelic de bună practică în folosul colecțiilor statului și implicit în folosul comunității.

Prof. univ. dr. Petru Lucaci
Președinte Uniunea Artiștilor Plastici din România

The Romanian Union of Fine Arts, a professional organization with over 6000 members covering all fields of artistic expression in the visual arts, holds its annual priority project, the U.A.P. Awards Gala. As the successor of the Fine Arts Syndicate, founded in 1921, U.A.P. of Romania continues the fine tradition of awarding excellence and, starting with 2014, revives this project format with added visibility and credibility underlined both by the value of the selection and by associating with some of the most prestigious cultural institutions in the country represented by the Ministry of Culture, the National Art Museum of Romania, the National Museum of Contemporary Art, the National Museum Complex of Moldova, the Palace of Culture in Iași, etc. We are honoured to be hosted this year by the National Museum of Art Timișoara, a museum institution renowned for its international programme, in an effervescent city which holds the title of European Capital of Culture in 2023 and which hosts dozens of high-profile cultural events throughout the year. We want the U.A.P. Awards Gala to become a hallmark cultural event for the current scene of visual arts events, as it has been in the cities of the country where it has been held before: Bucharest, Baia-Mare, Râmnicu-Vâlcea, Târgu-Jiu, Iași, Hărman - Brașov. We believe that both the demands of the jury and the cultural performances of Romanian artists guarantee of the high quality of this event. We would like to thank all those involved in the organization of the event, starting with the Ministry of Culture, the National Museum of Art Timișoara, the Timișoara Branch of the Romanian U.A.P., TVR Cultural, TVR Timișoara, the jury and the artists participating in this year's competition. Last but not least, we would like to always take into account the overall contribution of Romanian artists permanently involved in the creative effort of contemporary cultural production, which we are committed to highlight, promote and treasure, taking the same interwar model of good practice for the benefit of the state collections and implicitly for the benefit of the community.

Prof. Petru Lucaci
President of the Romanian Union of Fine Artists

Translated by Marina Oprea

MARELE PREMIU / GRAND PRIZE BATA MARIANOV

„Mai mulți în aceeași persoană: sculptor, sârb. desenator, neamț. pictor, român. scriitor. garâneanț. Asta poate și fiindcă Bata Marianov are un mod aparte în a-și exprima nuanțările, despărțirile, dezacordurile față de centrele unanim acceptate, fără însă ca *ereziile* lui să mute accentul neapărat spre periferie.

Ceea ce mi se pare, însă, că reprezintă punctul de echilibru în acest eșafodaj mereu în aplecare se referă la rezolvarea prăpastiei dintre conștiința premodernă și cea de acum: tema absenței metafizice, omniprezentă în aproape toate lucrările sale, se transformă în tema absenței umanului din Centru. Un diagnostic nu doar mai suportabil, ci și mai puțin acuzator. În fond, modernitatea nu se reduce la uitarea codurilor de comunicare pe verticală, ci, mai ales, la părăsirea unei geografii spațio-temporale.”

Prof. Dr. Marcel Tolcea

“The many faces of the one and the same person: sculptor, Serbian, drawing artist. German, painter. Romanian, writer. All this because Bata Marianov has a certain way of expressing nuances, separations, disagreements with the generally accepted centers, without letting his *heresies* move the focus towards the periphery.

What seems to me to be the point of balance in this moving construction is the closing of the gap between the premodern awareness and the contemporary one: the topic of the metaphysical absence, present in almost all of his works, is transformed into the topic of the absence of the human from the Center. Not only a more bearable diagnosis, but also a less accusing one. Actually, modernity is not only forgetting vertical communication codes, but also leaving a spatio-temporal geography.”

Prof. dr. Marcel Tolcea

PREMIUL DE EXCELENȚĂ THE AWARD FOR EXCELLENCE DANA CONSTANTIN

„Titlul generic FLOTES (inspirat de conceptul FLOTES – Fundamental Laws of Temporal Evolution – datorat lui Tim Maudlin, filosof al științei și reformulat/transformat în: Forme/Lumină/Opacitate/Transparențe/Expresie) introducea o nouă etapă în activitatea artistică a Danei Constantin (inaugurată în 2016), dezvăluind un dialog inedit între linie și culoare, în care linia pare să fie (așa cum mărturisește artista însăși) *vioara întâi*, trasând direcțiile compoziționale și suprimând, oarecum, superioritatea culorii.”

Ruxandra Demetrescu

“The generic title FLOTES (inspired by the concept of FLOTES – Fundamental Laws of Temporal Evolution – developed by Tim Maudlin, science philosopher, reformulated and transformed as Forms/Light/Opacity/Transparency/Expression) introduced a new stage in Dana Constantin’s artistic activity (inaugurated in 2016), revealing a new dialogue between line and color, where the line seems to be (as the artist herself mentions) the primary focus, outlining the composition’s directions and somewhat suppressing the superiority of color.”

Ruxandra Demetrescu

PREMIUL DE EXCELENȚĂ THE AWARD FOR EXCELLENCE TEODOR GRAUR

„Pentru Teodor Graur, modernismul este o temă gen *vanitas*. Obiectele sale, produse prin descoperirea unei naturi secrete în aparența de contra-natură a îmbinării lor, au acel aspect de alegorie ultimă al monumentelor funerare. Reciclator maxim, Teodor Graur este totodată artistul care îmbălsămează fastuos modernismul. Devenit mumie, modernismul spune astfel mai mult despre vanitatea și caracterul tranzitoriu al noului, despre convingerea facilă, dar mereu emoționantă că lucrul (cel mai) nou poate să rămână, să reziste, să tranșeandă efemerul abundenței și consumului fără limite.”

Alexandra Titu

“For Teodor Graur, modernism is a *vanitas*-like topic. His objects, produced through the discovery of a secret nature in the counter-natural appearance of their combination, have that aspect of the final allegory of funerary monuments. As a major recycler, Teodor Graur is the artist who spectacularly embalms modernism. As a mummy, modernism says more about the vanity and the fleeing character of the new, about the facile but emotional conviction that the (newest) thing may resist, may endure, may transcend the ephemeral abundance and limitless consumption.”

Alexandra Titu

PREMIUL PENTRU PICTURĂ THE AWARD FOR PAINTING EUGEN RAPORTORU

„Eugen Raportoru este un fenomen care nu poate fi înțeles în afara complexului de circumstanțe ce caracterizează societatea și cultura românească din ultimii peste cincizeci de ani. Validarea sa ca artist a venit târziu, când alți colegi ai săi de generație erau deja demult angajați pe calea vocației lor. Cumva contra tuturor probabilităților, dacă e să-l credem pe artist, s-a orientat spre artele vizuale datorită contactului său în copilărie cu oamenii din cartier. Deși avea o limitare fiziologică (este daltonist), Raportoru s-a cufundat în lumea voluptoasă a culorilor fără prea multă deliberare, modelându-și o abordare care este într-adevăr mai puțin înclinată către explorările cromatice, dar care este fascinată de dezintegrarea universului.”

Călin Dan

“Eugen Raportoru is a phenomenon that cannot be understood outside the complex circumstances that describe Romanian society and culture in the last fifty years. His validation as an artist came about late, when most of his colleagues were already engaged in their careers. Against all probabilities, if we were to believe the artist, he focused on visual arts because of his childhood contact with the people in the neighborhood. Although he had a physiological limitation (he is color blind), Raportoru plunged into the voluptuous world of color without much deliberation, creating an approach that is indeed less inclined towards chromatic exploration, but that is fascinated by the disintegration of the universe.”

Călin Dan

RENÉE RENARD

LUCRURI FRAGILE, LUCRURI CARE DOR

FRAGILE THINGS, HEART-WRENCHING THINGS

Text: Iris Ordean

Pe Renée Renard am revăzut-o într-o zi toridă de vară, în imaginile, hărțile-arhive și obiectele-martor subtil inserate în universul Casei cu lederă din Timișoara. Renée nu se regăsea fizic în spațiu, însă amprenta ei era profund încorporată în spiritul casei. Asistam la o nouă iterație a proiectului *Laboratoarele Memoriei*, o cercetare asupra memoriei locurilor și a spațiilor. În derulare începând cu anul 2017, proiectul pornește de la premisa că un spațiu nu este un vehicul pasiv, ci un colaj de istorii și întâmplări, ce „depozitează” cu conștiinciozitate memoria locului. Intervenția de la Casa cu lederă este precedată de cercetări în alte spații din oraș, finalizate întotdeauna printr-o expoziție in-situ, precum „Micro-Memo Lab” (Turnul Fabricii de baterii Dura Timișoara, 2017), „Micro-Meo PetriLab” (Mina Petrila, 2018), „Micro-Terra Banatica” (Galeria Pygmalion Timișoara, 2018), sau „Sugarland” (Garnizoana Timișoara, 2020). Unei riguroase cercetări de arhivă (documente, fotografii), și a unei explorări a memoriei afective a locului (prin realizarea de interviuri cu foștii sau prezenții locatari), li se adaugă prelucrarea unor elemente sau a unor obiecte ce provin din spațiu, complementară unei analize a materialităților, prin prelevarea de mostre din varii materiale prezente în spațiu și analiza lor la microscop. Aceste patru straturi de cercetare creează un laborator, un loc de investigație ce totodată contextualizează pregătirea artistei, inițial dedicată mediului științific (și mai exact, al medicinei veterinare), acum transpusă în metodologie de lucru și parte a procesului creativ.

O parte importantă a intervențiilor artistei este referința autobiografică, fie din planul personal (spre exemplu de la propria histerectomie în video-ul *Like a Poppy Petal*, expus la MNAC în cadrul expoziției „Good Girls”, 2013), sau profesional (eșecul la admiterea la facultatea de horticultură, în instalațiile *Efemer* 2021, sau *Cea mai frumoasă dintre viețile mele posibile* la Muzeul „Corneliu Miklosi”, 2023). Ca membră a Grupului Avantpost, artista expune instalații in-situ ce pornesc adesea de la tematici autobiografice în spații neconvenționale din Timișoara: pe holul de la Gara de Nord (*Vorbește-mi*), într-o seră la Stațiunea Tinerilor Naturaliști (*Efemer*), în depoul de tramvaie al RATT (*Minus 36; Dulce Iluzie*), Muzeul Temporar de Artă Contemporană Timișoara (Într-o marți, în iulie), în Bastionul Maria Theresia (*Safe* – eveniment colateral în cadrul Bienalei Art Encounters), etc.

MEMORIA ȘI MICRO-ISTORIA FAMILIEI

Recuperarea memoriei este tematica principală a demersului lui Renée Renard din ultima decadă de

Renée Renard, *Safe*, parte din expoziția *Hiperestezia* (cu Avantpost), platformă complementară a Bienalei Art Encounters, Bastion Colț, 2023. Vedere din expoziție.
Renée Renard, *Safe*, part of the *Hyperesthesia* exhibition (with Avantpost), complementary platform of the Art Encounters Biennale, Bastion Colț, 2023. View from the exhibition.

I had encountered Renée Renard again on a hot summer's day, in the images, maps-archives and marker-objects subtly inserted in the universe of the Ivy House in Timișoara. Renée was not physically in the space, but her imprint was deeply embedded in the spirit of the house. I was witnessing a new iteration of the *Memory Labs* project, an investigation into the memory of places and spaces. Ongoing since 2017, the project starts from the premise that a space is not a passive vehicle, but a collage of histories and happenings that consciously 'store' the memory of place. The intervention at the Ivy House is preceded by research in other spaces in the city, always completed by a site-specific exhibition, such as “Micro-Memo Lab” (Dura Battery Factory Tower, Timișoara 2017), “Micro-Meo PetriLab” (Petrila Mine, 2018), “Micro-Terra Banatica” (Pygmalion Gallery Timișoara, 2018), or “Sugarland” (Timișoara Garrison, 2020). In addition to rigorous archival research (documents, photographs), and an exploration of the emotional memory of the place (by conducting interviews with former or present occupants), processing of elements or objects coming from the space is complemented by an

Renée Renard, *Efemer*, parte din expoziția *Oasis* (cu Avantpost), Stațiunea Tinerilor Naturaliști, instalație in-situ, 2021. Vedere din expoziție.

Renée Renard, *Efemer*, part of the *Oasis* exhibition (with Avantpost), Young Naturalist Resort, in-situ installation, 2021. View from the exhibition.

activitate, concentrat în proiectul *Un drum cât o sută de vieți* (2013 –). Proiectul însumează povestea generațiilor din urmă, a istoriei familiei artistei, conceput și prezentat pe etape, pe măsura avansării documentării și a însușirii de noi tehnici și abilități artistice. De-a lungul a mai bine de un deceniu, artista a identificat, absorbit și transformat istoria turbulentă și dramatică a familiei sale într-o sursă de inspirație și producție artistică. Originari din regiunile Lorena și Pădurea Neagră, strămoșii lui Renard au emigrat în secolul al XVIII-lea în Banat în timpul celui de-al doilea val de colonizare șvăbească. *faBRIQUE* (2020 – 2023) este o încercare profund subiectivă de reconstituire a fragmentelor dintr-un capitol important din istoria familiei. Între anii 1910 - 1911 stră-străbunicii artistei au construit în localitatea Tomnatic fabrica de cărămidă Haman, care a servit ca punct principal al familiei timp de 40 de ani, până la deportarea în Bărăgan a străbunicilor, în noaptea din 17 spre 18 iunie 1951. După întoarcerea din Bărăgan, nici unui membru din familie nu i-a mai fost permis accesul în apropierea fabricii. Unei ample organizări de arhivă, demersului artistic i se adaugă o examinare a materialității prin prisma creării unor obiecte noi din fragmente, martori tăcuți a unei istorii turbulente; glazurarea fragmentelor de cărămidă sau reconstituirea oanelor sparte folosind o adaptare după tehnica japoneză *kintsugi* (care folosește lac amestecat cu pudră de aur pentru repararea obiectelor din ceramică), ne arată „cicatricile” rămase în urma traumei istoriei. Unui proces de „vindecare” a obiectelor se adaugă un proces de vindecare afectivă al artistei însăși prin puterea curativă a actului artistic. În paralel, se generează imagini ale obiectelor sau ale unor elemente prelevate din teren, văzute la microscop: praf de cărămidă, licheni, rădăcini de plante, ce însuflețesc materialul inert. Cercetarea la microscop este o etapă esențială, și ea prezentă aici, relevând „urme” din trecutul spațiului.

analysis of the materiality, in the form of taking samples of various materials present in the space and analyzing them under the microscope. These four layers of research create a laboratory, a place of investigation that also contextualizes the artist's training, initially dedicated to the scientific field (and more specifically, veterinary medicine), now transferred to a working methodology and part of the creative process.

An important part of the artist's interventions is the autobiographical reference, either at a personal level (for example from her own hysterectomy in the video *Like a Poppy Petal*, exhibited at MNAC as part of the exhibition “Good Girls”, 2013), or professionally (failing admission in the faculty of horticulture, reiterated in the installations *Efemer* 2021, or *The most beautiful of my possible lives* at the “Corneliu Miklosi” Museum, 2023). As a member of the Avantpost Group, the artist exhibits site-specific installations often based on autobiographical themes in unconventional spaces in Timișoara: in the lobby of the North Railway Station (*Talk to me*), in a greenhouse at the Young Naturalists' Station (*Efemer*), in the RATT tram depot (*Minus 36; Sweet Illusion*), in the Temporary Museum of Contemporary Art Timișoara (*One Tuesday, in July*), in the Maria Theresia Bastion (*Safe* - collateral event in the framework of the Art Encounters Biennial), etc.

MEMORY

Restoring memory is the main theme of Renée Renard's work during the last decade, crystallized in the project *A One Hundred Lives-Long Journey* (2013 –). The project tells the story of past generations, of the artist's family history, conceived and presented in various stages, as documentation progresses and new artistic techniques and skills are acquired. For more than a decade, the artist has identified, absorbed and transformed her family's turbulent and dramatic history into a source of inspiration and artistic production. Originally from the Lorraine and Black Forest regions, Renard's ancestors emigrated in the 18th century to Banat during the second wave of the Swabian colonization. *faBRIQUE* (2020 – 2023) is a deeply subjective attempt to reconstruct fragments of an important chapter in the family history. Between 1910 and 1911, the artist's great-grandparents built the Haman brick factory in Tomnatic, which served as the family's main business for 40 years until the great-grandparents were deported to the Bărăgan region during the night of 17-18 June 1951. After their return from the Bărăgan, not a single family member was allowed near the factory. In addition to an extensive archival organization, the artistic approach is furthered by an examination of materiality through the creation of new objects from fragments, silent witnesses to a turbulent history. Glazing brick fragments or reconstructing broken tiles using an adaptation of the Japanese *kintsugi* technique (which uses varnish mixed with gold powder to repair ceramic objects) shows us the 'scars' left by the trauma of history. Parallel to the process of 'healing' the objects there is also a process of emotional healing of the artist herself through the curative power of the artistic act. In addition, images of objects or elements taken from the field are generated, seen from under the microscope: brick dust, lichens, plant roots, which give life to the inert material. Microscopic research is an essential stage, also present here, revealing 'traces' of the space's past.

MIRCEA MODREANU

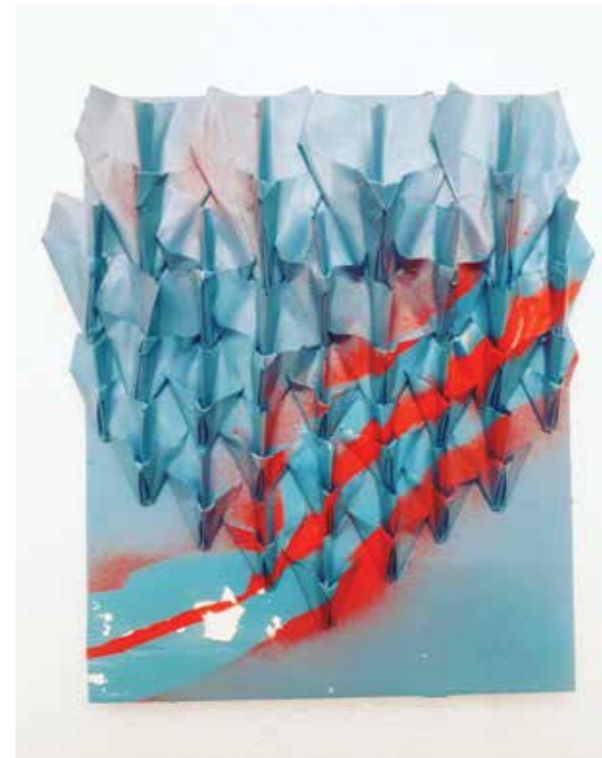
CORTINA ERA PUR ȘI SIMPLU ALBASTRĂ

THE CURTAINS WERE SIMPLY BLUE

Text: Călina Coman

Mircea Modreanu, *George Enescu 43 spre Băiculești 29*, video-performance, 2017.
Mircea Modreanu, *George Enescu 43 towards Băiculești 29*, video-performance, 2017.

Mircea Modreanu, *Avioane de hârtie, vopsea spray și hârtie pe panou*, 2017.

Mircea Modreanu, *Paperplanes*, spray paint and paper on panel, 2017.

Despre gândirea mitică în societățile de azi citim mai mult pe buze. Să te ridici în vârful degetelor ca să ascuți interpretări pe care ulterior (sau instantaneu) să le asociezi modului de gândire și personalității unui corp umblător, e poate un fenomen mai frecvent întâlnit în sfera culturală. O inofensivă continuare este călăuzirea acestor gânduri către cosmogonie, triada lui Hesiod, și simbolul haosului. Mai din capătul străzii venind, un sistem dinamic neliniar, imprevizibil, staționează. Chestionarea și observarea pluridimensională a condiției artistului și a creației sale ține de aprecierea artei – o activitate contextualizată în educația estetică, prelungindu-se în cea artistică. Până în acest moment, manifestarea artistică practică de Mircea Modreanu se extinde în multe zone de cercetare, cam ca o Medusa contemporană. Are o idee, vrea să știe cum s-o facă, o face, trece mai departe. Pentru el viața este o misiune, misiunea este creație, creația este obiectul, și el, subiectul. O face din impuls, ca modalitate prin care să supraviețuiască creației. Se opune concluziilor, în ciuda firii pragmatice. Acestea sunt câteva noțiuni elementare pe care le-am asimilat de când am fost mai apropiată de comunitatea creată în jurul ETAJ artist-run space din București. O dilemă în jurul căreia se citesc priviri inadecvate, creația acestui spațiu „de joacă” constituie una dintre cele mai cunoscute lucrări din portofoliul său de artist, chiar dacă în mod frecvent această formă de artă nu este privită ca atare. Totuși, de ce n-ar fi? În proiectul *Fairytale* (2007), Ai Weiwei a adus 1001 cetățeni chinezi la Kassel, în timpul celei de-a douăsprezecea ediție documenta (și tot atâtea scaune din dinastiile Ming și Qing), iar unul dintre motive, dacă nu chiar cel mai important, era familiarizarea respectivelui public

We mostly do lip reading about mythical thinking in contemporary societies. Getting on your toes to listen to interpretations that you will later (or instantaneously) associate with the thinking and the personality of a walking body is perhaps a phenomenon encountered more frequently in the cultural sphere. The guidance of these thoughts towards cosmogony, Hesiod's triad, and the symbol of chaos is a harmless follow-up. Coming from the end of the road, a non-linear, dynamic, and unpredictable system is stopped. Multidimensionally questioning and observing the condition of the artist and that of their creations has to do with the appreciation of art – an activity contextualized in aesthetic education and extended into an artistic one. Until now, Mircea Modreanu's artistic manifestation was extended into multiple research areas, like a contemporary Medusa. He has an idea, he knows how to do it, he does it, he moves on. For him, life is a mission, the mission is creation, creation is the object, and he is the subject. He does it impulsively, as a way to survive creation. He is opposed to conclusions, despite his pragmatic nature. These are some of the basic notions that I have learned since I got close to the community created around the ETAJ artist-run space. A dilemma around which inadequate gazes occurred, the creation of this “playground” space is one of the most notorious works of his artistic portfolio, even if this form of art is not usually seen as such. Still, why would it not be? In his *Fairytale* project (2007), Ai Weiwei brought 1001 Chinese citizens at Kassel, during the twelfth documenta (and as many Ming and Qing dynasty chairs), and one of the reasons, if not the most important one, was to get this audience familiar with contemporary art. Following this reference, why would the opening of a living room not have the same impulse, that of getting the local audience familiar with the works of local artists, to encourage the social dimension of contemporary art? Reminding us of a talk about the personality of the multidisciplinary and media artist, Modreanu said about his own works that they are created using topics and techniques according to the message they want to convey: “I pick my materials and media in such a way as to give the project satisfaction and fulfillment. I shift from drawing to sculpture, from video to performance, from painting to video, from video to performance, to installation – I am a chameleonic personality.” He does not consider to hold a recognizable style or that there should even be one, but he believes in “I live and do what I like, how I like it, in order to reach the fruit of my satisfaction and that of the audience.” Drawing, installations, costumes, mural or canvas painting, sculpture, relational aesthetics, performance, land art, and photography – these are some of the areas where Modreanu's creative device is at work and in circulation, instilled during his studies in Cluj, where he graduated from the art pedagogy program, ramifying in Bucharest during his two years of graphics at UNArte. The foundation of his creative efforts is the inexhaustible resource of childhood memories, the interest for what he once encountered or lived in various periods of his life. He builds mental collages which he turns into physical pictorial forms. The artistic process that Modreanu undertakes has a designated trajectory, a rather spontaneous and erratic one, but still coherent. Even though he has countless works about battlefields, he believes that the act of seeing is, in truth, the most powerful weapon: “The more you see, the more you

LAURIAN POPA (2022-2023)

Text: Horațiu Lipot

În teoriile poststructuralismului iconologic, axate pe diseminarea și rolul central al imaginii în cultura de masă, aceasta este tratată ca reprezentând adevăratul alfabet al Antropocenului târziu, prin care noi ca indivizi recunoaștem mediul extern tot mai mult în detrimentul cursivității narative a celui lingvistic. Și cum ar putea fi altfel?, observând inflația și impactul imaginilor de tot tipul, de la cele publicitare (vă amintiți *Torches of Freedom?*), ca tipologie specifică lumii capitaliste, până la cele mai actuale ale promovării individuale – a celor 15 minute de faimă – care devorează cadru-cu-cadru tiktok-uri, instagramuri, ori pagini marketate de onlyfans. În influentul său studiu *Iconology: Image, Text, Ideology* (University of Chicago Press, 1986), W.J.T. Mitchell numește acest aspect al imaginilor astăzi, ca „semnul care nu vrea să pară un semn”.

În această tipologie, lucrările lui Laurian Popa sunt metapicturi, adică picturi despre pictură(i). Ce se evidențiază aici în primă instanță – pe lângă grilajul (*grid*-ul) aplatizant care apare ca motiv compozițional în sine, caricatural și implicit personificat, tratat ca restul de materiale figurate – este problema (re-)încadrării compoziției în scena dioramă, care până nu demult o definea structural. Așadar, problemele pe care acesta le pune sunt chiar cele pe care mediul însuși le-a pus la începutul Modernismului, după ce a înțeles că nu are de ce să mai concureze cu acea „oglină cu memorie”, cum a fost numit la mijlocul secolului al XIX-lea aparatul de fotografiat. Până atunci, arta a fost văzută ca o reprezentare ruptă direct de spațiul fizic, o scenă-dioramă, fie că ea se întâmpla pe panoul bidimensional sau în tridimensionalul sculpturii. Este, în fond, vorba de un principiu optic prin care individul transmite informații despre lume sistemului nervos, prin recunoașterea de figuri în fața unui fundal. Până în acel moment, unul era spațiul realităților obiective, altul, clar delimitat prin ramă, ancadrament, timpan sau soclu, spațiul acestui tip de realitate intersubiectivă, transpusă dioramatic.

Cum sugeram mai sus, Laurian Popa își numește, inspirat, compozițiile ca figurații materiale. Iar aici cred că este vorba nu doar de prim-planul personificator oferit acestora, cât și de indexarea lor categorială. Cel mai adesea – fie că vorbim de cele explicit integre, cum se întâmpla în seriile mai vechi, ori de cele în fragment ca acum, acestea fac parte aproape exclusiv din universul domestic. Vorbim de obiecte aflate la (înde) mână și în prelungirea imediată a corpului, ca plapuma matlasată a copilăriei, fragmente calde de latex, piese ale instalațiilor de încălzire sau electrice etc; iar dacă vorbim de corp – sau de acțiuni ale acestuia, mai degrabă – vorbim de cele intime și instinctuale, sau de cele ce țin de digitalitate. Desigur, acest fapt este integrat și în tratarea suprafeței, fie că vorbim de fundaluri cât mai translucide trasate cu mătura de sorg, de scrijelitură de expresii în pastă care parcă plutesc pe acestea, sau de fumuri nedefinite ale spray-ului de graffiti. Astfel, grafia și gestul pictural devin un registru fundamental al delimitării expresiei, acestea fiind perpetuu degradate prin înscrierea în actul picturii a

In theories of iconological poststructuralism, focusing on the distribution and central role of the image in mass culture, the image is treated as representing the true alphabet of the late Anthropocene, through which we as individuals recognize the external environment, increasingly at the cost of the narrative cursive of the linguistic one. And how could it be otherwise, noting the inflation and impact of images of all kinds, from the advertising ones (remember *Torches of Freedom?*), as a typology specific to the capitalist world, to the more current ones of individual promotion – of the 15 minutes of fame – that devour frame-by-frame Tiktoks, Instagram posts, or Onlyfans marketed pages. In his influential study *Iconology: Image, Text, Ideology* (University of Chicago Press, 1986), W.J.T. Mitchell calls this aspect of images today “the sign that doesn’t want to look like a sign”.

In this typology, Laurian Popa’s works are metapaintings, or paintings about painting(s). What stands out here in the first place, besides the flattening *grid* that appears as a compositional motive in itself, caricatural and implicitly personifying, treated like the rest of the symbolic material, is the problem of (re-)framing the composition in the diorama scene, which until recently defined it structurally. Thus, the problems it poses are the very ones that the medium itself posed at the beginning of Modernism, having realized that it no longer had to compete with that “memory mirror”, as the camera was called in the mid-19th century. Until then, art had been seen as a representation broken directly from physical space, a scene-diorama, whether it happened on a two-dimensional panel or in a three-dimensional sculpture. It is basically an optical principle by which the individual conveys information about the world to the nervous system, through the recognition of figures against a background. Until then, one was the space of objective realities, another, clearly delimited by frame, anchorage, tympanum or plinth, the space of this type of intersubjective reality, transposed in diorama form.

As I suggested above, Laurian Popa calls his compositions inspired material figurations. And here I think it is not only about the personificatory prominence given to them, but also about their categorical indexing. More often than not – whether we are referring to the explicitly integral ones, as in the older series, or to the fragmentary ones as now – they are almost exclusively part of the domestic universe. We are talking about objects that are at (close) hand and in the immediate extension of the body, such as the padded quilt of childhood, warm fragments of latex, parts of heating or electrical installations, etc.; and if we are talking about the body – or its actions, rather – we are talking about the intimate and instinctual, or those related to digitalization. Of course, this is also integrated into the surface treatment, whether we’re discussing the most translucent backgrounds traced with a sorghum broom, the scrawling of expressions in paste that seem to float over them, or the undefined fumes of graffiti spray. Thus, the pictorial graph and gesture become a fundamental register of the delimitation of expression,

Laurian Popa, *Bucăți de cablu*, 130x150 cm, acrilic și ulei pe pânză, 2023.
Laurian Popa, *Pieces of cable*, 130x150 cm, acrylic and oil on canvas, 2023.

Ioan Augustin Pop, *Informație despre îngeri 4*, ciclul *Exerciții materiale*, perioada *Tranziții 1*, culori acrilice pe pânză, spray metalic, oxizi, 200x100 cm, 2001.

Ioan Augustin Pop, *Information about angels 4*, *Material Exercises cycle*, *Transitions 1 period*, acrylic colors on canvas, metallic spray, oxides, 200x100 cm, 2001.

move away from the fuss of anguished and aggressive themes and subjects. Without abandoning the figurative element altogether, the artist allows himself freedom / liberation of the artistic gesture. An architectural detail discovered by chance, a geometric fragment, a surprising and – extremely important – visual element, being initially perceived as unclear and undefined, can become central motifs in artworks that are almost purely expressive, though still reactive and full of the meanings of latent themes. One such series is *Memoria umbrei pe un cub de sticlă* / “Memory of shadows on a glass cube” (2012-2021), and also noteworthy are, for example, the experiments with transparencies and painting in the dark or the experiments with two-dimensionality, three-dimensionality, and adaptation to the exhibition space in the series *Exerciții materiale* / “Material exercises” (1993-2007), as well as in the early *REmedii* series from the same period.

This alternation between the two central directions in his work is never predictable; the series flow one from the other; they respond and communicate; the themes, subjects, and working methods overlap and influence each other, and the artist’s relationship with painting is constantly evolving between the figurative and the multiple juxtapositions that modify or attenuate it, between the extremes of his complex relationship with realism and representation, with the subject that forces and feeds the critical gesture and polemical engagement, or from which he moves away almost spontaneously by decanting an image freed from the connotations of immediacy and urgency so that it can receive loads and layers of deeper meaning.

The *REmedii* series, still in progress in 2023, is a conclusive moment in which, both in terms of theme and working method, a convergence of the two directions mentioned above is being announced. An attempt to trace a coherent trajectory of this approach justifies a chronological overview of its projects, useful both in this study and in further research on one of the most extensive pictorial works of current Romanian art. *Atelier în aer liber*, perioada I Mediu(m) -M(m), 1979-1981; *Semne și mituri (Semnele omului)*, perioada I Mediu(m) -M(m), 1981-1990; *Paleta de culori*, perioada I Mediu(m) -M(m), 1987-1992; *Visul 90 (Noaptea Milenei)*, perioada I Mediu(m) -M(m), 1989-1993; *Duminici (atelier în aer liber)*, perioada I Mediu(m) -M(m), 1993-1995; *REmedii*, *Poezie din al treilea val*, *Snapshots (Aus der Reihe)*, *Materiale*, perioada II – *Tranziții*, 1993-2007; *Atelierul*, *Utopii Contemporane*, perioada II – *Tranziții*, 2006-2007; *Autoportretul*, *Despre M.I.N.E.*, perioada II – *Tranziții*, 2006-2007; *Ruin - Despre M.I.N.E.*, perioada II – *Tranziții*, 2008-2011; *Ficțiuni (Beton și păpădii) - Despre M.I.N.E.*, perioada II – *Tranziții*, 2013-2015; *Materia - TZARAgordian*, perioada III – *Realități aproximative*, 2016-2017; *Crepuscular 20 - TZARAgordian*, perioada III – *Realități aproximative*, 2019-2021; *Bauhaus n-a existat*, *Memoria umbrei pe un cub de sticlă - TZARAgordian*, perioada III – *Realități aproximative* 2012-2021; *Autoportret colectiv - TZARAgordian*, perioada III – *Realități aproximative*, 2022; *REmedii*, perioada III – *Realități aproximative*, 2023.

Translated by Camelia Diaconu

Ioan Augustin Pop, *Nu era azi, nici mâine și nici ieri*, ciclul *Poetica în al treilea val*, perioada *Tranziții 1*, tempera, oxizi, spray metalic, 300x200 cm, 1999.
Ioan Augustin Pop, *Transparent painting*, *Material Exercises cycle*, *Transitions 1 period*, plastic support, metallic spray, 300x150 cm, 2001.

perioada I Mediu(m) -M(m), 1989-1993; *Duminici (atelier în aer liber)*, perioada I Mediu(m) -M(m), 1993-1995; *REmedii*, *Poezie din al treilea val*, *Snapshots (Aus der Reihe)*, *Materiale*, perioada II – *Tranziții*, 1993-2007; *Atelierul*, *Utopii Contemporane*, perioada II – *Tranziții*, 2006-2007; *Autoportretul*, *Despre M.I.N.E.*, perioada II – *Tranziții*, 2006-2007; *Ruin - Despre M.I.N.E.*, perioada II – *Tranziții*, 2008-2011; *Ficțiuni (Beton și păpădii) - Despre M.I.N.E.*, perioada II – *Tranziții*, 2013-2015; *Materia - TZARAgordian*, perioada III – *Realități aproximative*, 2016-2017; *Crepuscular 20 - TZARAgordian*, perioada III – *Realități aproximative*, 2019-2021; *Bauhaus n-a existat*, *Memoria umbrei pe un cub de sticlă - TZARAgordian*, perioada III – *Realități aproximative* 2012-2021; *Autoportret colectiv - TZARAgordian*, perioada III – *Realități aproximative*, 2022; *REmedii*, perioada III – *Realități aproximative*, 2023.

Ioan Augustin Pop, *Caniculita 5*, ciclul *Re-medii*, perioada *Realități aproximative*, ulei pe pânză, 150x130 cm, 2023.

Ioan Augustin Pop, *Caniculita 5*, *Re-medii cycle*, *Approximate Realities period*, oil on canvas, 150x130 cm, 2023.

CONTEMPORANEITATEA: UN SENTIMENT

CONTEMPORANEITY: A FEELING

Text: Ioana Iana Șerban

INDIVIDUAL COMPUS | INDIVIDUAL ALL-AROUND

Artiști: 111invers1 (Mugur Grosu & Lumi Mihai), Allienim (Ileana Moro & Marius Rîțiu), Florin Arhire, Olivia Berckemeyer, Marie Bovo, Kerstin Brätsch, Mirela Cerbu, Nicolae Comănescu, Radu Comșa, Iulian Cristea, Călin Dan, Wim Delvoye, Eduard Gabia & Valeriu Borcoș, Vlaicu Golcea, Dimitrie Luca Gora, Dumitru Gorzo, Alex Higved & Andreea Ioniță, Gregor Hildebrandt, Oda Jaune, Ioana Joa, Alicja Kwade, Radu Manelici, Andreea Medar, Tudor Mutrescu, Adelina Pascale, Adrian Florin Pop, Laure Prouvost, Marius Rîțiu, Juliette Sturlese, Mircea Suci, Mihai Toth, Ecaterina Vrana, Jorinde Voigt, Tomasz Wendland, Thomas Zitzwitz

Curatori: Alex Radu, Thomas Zitzwitz

Comenduirea Garnizoanei Timișoara

22.09. – 3.12.2023

Vedere din expoziție. Credit foto: Andrei Infinit.
View from the exhibition. Photo credit: Andrei Infinit.

Contemporary art often seeks alternative spaces for exhibition (even in funding proposals, points are awarded if the project is made in an alternative space). Now, for the art scene and its agents, any space is attractive for an exhibition, a possible target, so it is not exactly an alternative space, but perhaps just one that has not been used before in the sense of hosting an exhibition. For the public, however, city spaces are very clearly labeled; therefore there is a factor of surprise (but also one of deeper and more reflective contextualization) when a place changes its destination and becomes a (temporary) shelter for an artistic display.

For the public, however, city spaces are very clearly labeled; therefore there is a factor of surprise (but also one of deeper and more reflective contextualization) when a place changes its destination and becomes a (temporary) shelter for an artistic display. The Timișoara Garrison already has such an exhibition CV, which makes it part of a (regular) circuit for the art scene, perhaps not necessarily – despite its location – for the uninitiated public. The hook that draws you to the Garrison these days – amid the sea of food vans in Libertății Square – is the cluster of metal crosses (a work in progress by Dumitru Gorzo) that can be seen on the building's balcony. At the entrance, the space is transfigured: not necessarily for an exhibition, but – as you might have guessed – for rooms in someone's mind. The garrison is just a shell for what is inside that breaks all connection with the external aspect in the exhibition "Individual Compus", put together by /SAC, an exhibition that brings together artists from Timișoara, artists based in Bucharest and international artists. The windows are blocked and the space moves in the orange color grid – for the area on the ground floor that is the game console of the exhibition, presenting the works and the individual artists; and turquoise – for the area where the installations are placed in dialogue, in composition; orange and turquoise that are not so much colors decorating Timișoara's buildings, as the setting of a video by Matthew Barney.

No surprise this exhibition, considering the track record /SAC – since it opened in 2018, the Contemporary Art Space has focused on the exhibition as an installation, on performative installations, on performance value outlining the layers of personal history, on the broken-down presentation of work stages, on playing with the exhibition space. Even if, at times, the risk of /SAC's approaches may be to encrypt their messages and

Vedere din expoziție. Credit foto: Andrei Infinit.
View from the exhibition. Photo credit: Andrei Infinit.

Adesea, arta contemporană caută pentru expunere spații alternative (inclusiv în cerințele pentru fonduri se acordă punctaj dacă proiectul e realizat într-un spațiu alternativ). Acum, pentru scena artei și agenții ei orice spațiu este apetisant pentru expunere, un posibil target, deci nu tocmai alternativ, ci poate doar nefolosit până atunci în sensul găzduirii unei expoziții. Pentru public însă spațiile orașului sunt foarte clar etichetate și de aceea există un factor de surpriză (dar și unul de contextualizare mai adâncă și reflexivă) când un loc își schimbă destinația devine adăpost (temporar) pentru o manifestare artistică.

Comenduirea Garnizoanei din Timișoara are deja un astfel de CV expozițional, ceea ce o face să fie parte dintr-un circuit (obișnuit) pentru scena artei, poate nu neapărat – în ciuda poziționării – și pentru publicul neofit. Cărligul care atrage zilele acestea către Garnizoană – între marea de van-uri cu mâncare din Piața Libertății – este stufărișul de cruci de metal (lucrarea în progress a lui Dumitru Gorzo) pe care-l distingi pe balconul clădirii. Când intri, spațiul e transfigurat: nu neapărat pentru o expoziție, ci – așa cum ai senzația în primă fază – pentru camere din mintea cuiva. Garnizoana e doar o coajă pentru ceea ce înăuntru rupe orice legătură cu aspectul extern în expoziția „Individual Compus”, alcătuită de /SAC, expoziție ce reunește artiști timișoreni, artiști stabiliți în București și artiști internaționali. Ferestrele sunt blocate

states in an aseptic intellectualism, it is clearly a platform aware of the international barometer of contemporary art. A preliminary exhibition to the one at the Garrison is "L'Année dernière à Malmaison" in 2022, also curated by Alex Radu and Thomas Zitzwitz, with Justin Baroncea (exhibition design), Maria Ghement (exhibition design), also bringing together Romanian and foreign artists. Compared to that exhibition – which was colder and perhaps a little too well done – "Individual Compus" strikes the right tone.

Neither the title of the exhibition, the curatorial concept, nor the cover with the jigsaw puzzle reveals, other than partially, the visual, empirical, pulsating reality of the exhibition. The concept begins under the aegis of a quote from Terry Smith, where the Australian critic prescribes the key directions that shape contemporary art: the notion of contemporaneity (as a dynamic phenomenon and not just as a given time) and the resolution of coagulating everyone's different presents into a unitary, dialogic framework. In the economy of exhibitions, contemporaneity is translated by the path and relationships that arise between works as parts that make up a macro-installation containing diverse temporalities and histories.

Encountering the works in "Individual Compus" makes you put contemporaneity in its sense of a notion perhaps not always sufficiently covered on the back burner and focus on the various not always happy-

CREATIVITATE INVESTIGATIVĂ PROIECTELE DE CREAȚIE REALIZATE DE ARTIȘTII TIMIȘORENI, MIKI VELCIOV ȘI RENÉE RENARD

INVESTIGATIVE CREATIVITY
CREATIVE PROJECTS BY TIMIȘOARA ARTISTS
MIKI VELCIOV AND RENÉE RÉNARD

Text: Gabriela Robeci

Bursele de creație din Timișoara, numite „Energie!”, instalația *Power Transformer* creată de Miki Velciov la centrala hidroelectrică din cartierul Fabric din Timișoara și *Laboratoarele memoriei* la Casa cu iederă a artistei Renée Renard

Bursele de creație din Timișoara, numite „Energie!” și oferite prin Centrul de Proiecte, au fost un prilej de susținere a proceselor artistice în contextul Programului „Timișoara – Capitală Europeană a Culturii în 2023”. Mai jos, voi prezenta două proiecte realizate prin intermediul bursei.

În primul rând, aș dori să amintesc de instalația intitulată *Power Transformer* creată de Miki Velciov la centrala hidroelectrică din cartierul Fabric din Timișoara, proiectată de arhitectul László Székely la începutul secolului XX. Instalația pune în valoare un monument istoric industrial și inovează printr-o combinație de soluție tehnică, colaborare și creativitate.

Practica artistică a lui Miki Velciov cuprinde amplasări în peisaj, sau în sit, de tipul instalațiilor și sculpturilor *site-specific*, care au la bază nu doar o execuție și un finisaj ce modifică percepția spațiului, dar și analize și calcule chiar arhitecturale și de ambient.

Interesul pentru patrimoniul industrial al Banatului este unul timpuriu pentru artist. Pasiunea pentru istoria locală și abilitățile ingineresti de a crea sisteme funcționale pentru regiune au fost sintetizate în observații atente. Concluziile acestora arată că Timișoara își datorează dezvoltarea abilităților tehnicienilor de a drena mlaștina din teritoriu, de a transforma râul Bega într-un canal cu un debit ce a putut, și încă reușește, să alimenteze orașul atât cu energie electrică, cât și cu apă. Fără aceste intervenții, spațiul cultural din trecut – trecând prin mai multe sisteme de guvernare de la imperiul Austro-Ungar, la regatul României, apoi la Republica Socialistă și în fine la sistemul actual de Republică Democrată – nu ar fi fost posibil.

În acest caz, atenția s-a concentrat asupra uneia dintre cele mai vechi și încă funcționale hidrocentrale din România, nu numai datorită pasiunii pentru identitățile locale, dar și din cauza crizei energetice trecute și prezente. Făcând o investigație a istoriei hidrocentralei,

Miki Velciov, *Power Transformer*, instalație pe apă, 2023.
Miki Velciov, *Power Transformer*, water installation, 2023.

Miki Velciov, *Power Transformer*, instalație pe apă, 2023.
Miki Velciov, *Power Transformer*, water installation, 2023.

Miki a identificat planurile din perioada regimului socialist de a extinde capacitatea de producție a energiei electrice în Timișoara, construind încă două turbine, față de inițialele trei. Însă proiectul a fost sistat, după ce s-a observat faptul că hidrocentrala deja era la capacitate maximă. Astfel, au rezultat două bazine neutilizabile. Instalația, ce trebuie acționată de mișcarea apei, a fost plasată într-unul din bazinele cu un vârtaj la un debit potrivit. Structura a fost compusă dintr-un disc plutitor, pe suprafața căruia au fost dispuse structuri piramidale cu fațete colorate diferite. De la mal, a fost calculat unghiul perpendicular dintre privirea observatorului și fațetele piramidelor, rezultând o înclinație dorită pentru fiecare suprafață, pentru a se crea o iluzie optică. Pe măsură ce discul este învârtit de apă, cele patru nuanțe de roșu, galben, alb și albastru sunt percepute fie individual, fie dau impresia unor schimbări de tonuri ale culorilor. Lucrarea a fost gândită și proiectată încă din 2017, conform schițelor artistului. Pentru a se studia curenții și viteza apei, diferite teste au fost făcute utilizând

The creative scholarships in Timișoara called “Energy!” and offered through the Project Centre, were an opportunity to support artistic processes in the context of the “Timișoara – European Capital of Culture in 2023” Programme. In the following, I will present two projects carried out through the fellowships.

First of all, I would like to discuss the installation titled *Power Transformer* created by Miki Velciov at the hydroelectric power plant in the Fabric district of Timișoara, designed by architect László Székely at the beginning of the 20th century. The installation showcases a historical industrial monument and breaks new ground through a combination of technical solutions, collaborations and creativity.

Miki Velciov’s artistic practice includes landscape or site-specific installations and sculptures, which are based not only on execution that alters the perception of the space, but also on architectural and environmental analysis and calculations.

The interest in the industrial heritage of Banat is an early one for the artist. His passion for local history and engineering skills to create functional systems for the region were synthesized through careful observations. Their conclusions show that Timișoara owes its development to the skill of the engineers in draining the swamp from the territory; for instance, the Bega River was transformed into a canal with a flow that could, and still does, supply the city with both electricity and water. Without these interventions, the cultural space of the past, which has witnessed several systems of government from the Austro-Hungarian Empire, to the Kingdom of Romania, and then the Socialist Republic and the current system of Democratic Republic, would not have been possible.

In this case, the focus was on one of the oldest and still functioning hydropower plants in Romania, not only because of the passion for local identities but also due to the past and present energy crisis. Investigating the history of the hydropower plant, Miki identified plans from the socialist regime to expand the power generation capacity in Timișoara by building two more turbines, instead of the initial three. However, the project was stopped after it became apparent that

„DINCOLO DE FOTOGRAFIE”. DIMENSIUNILE ȘI RAMIFICAȚIILE FOTOGRAFIERII

“BEYOND PHOTOGRAPHY”. THE DIMENSIONS AND RAMIFICATIONS OF TAKING A PHOTOGRAPH

Text: Elena Casiadi

DINCOLO DE FOTOGRAFIE

Artiști: Michele Bressan, Mihai Moldovanu, Carolina Dutca, Valentin Sidorenko, Mihai Șovăială, Ramin Mazur, Alexandru Raevschi, Andrei Nacu, Andrei Mateescu, Tatiana Fiodorova, Anton Poleacov, Maxim Poleacov, Mihail Calarașan.

Curatoare: Tatiana Fiodorova

Muzeul Național de Artă al Moldovei, Chișinău

9.08. – 3.09.2023

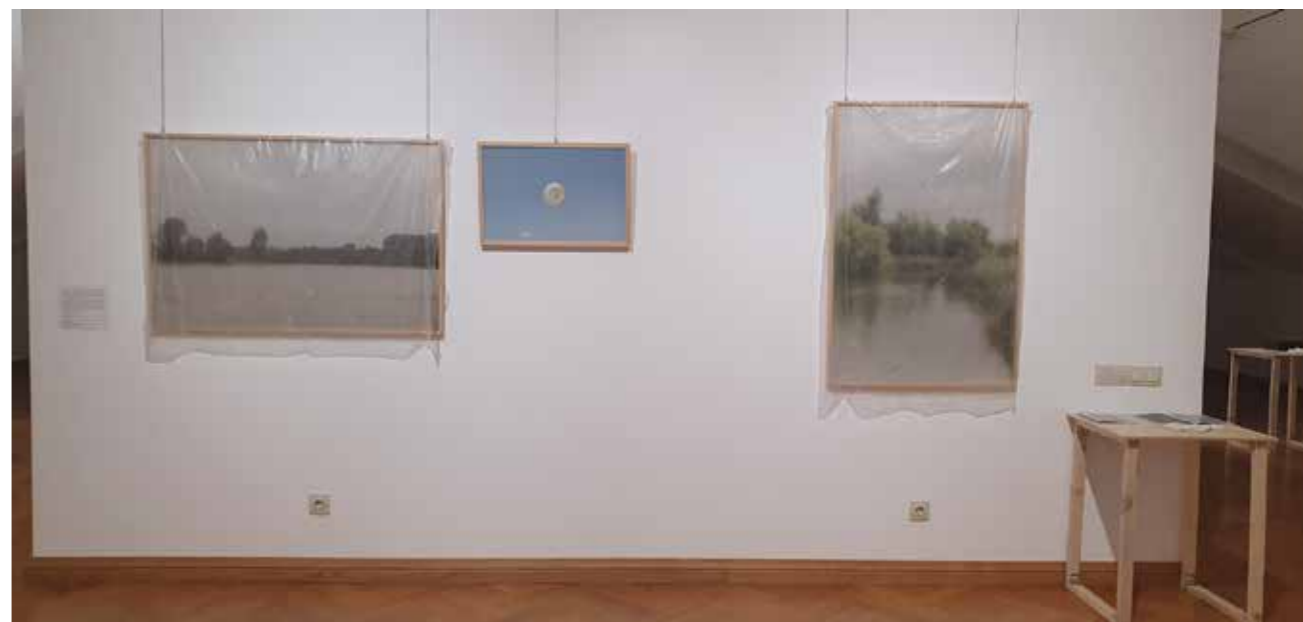
Carolina Dutca și Valentin Sidorenko, *Apă*, instalație foto, 2020. Credit foto: Tatiana Fiodorova.

Carolina Dutca and Valentin Sidorenko, *Water*, photo installation, 2020. Photo credit: Tatiana Fiodorova.

„Beyond photography” este un proiect care reunește artiști din Republica Moldova și România, sub patronajul curatorial al Tatiane Fiodorova, pentru a explora proprietățile și limitele fotografiei. Acesta este posibil prin activitatea Biroului Nomadic de Cercetare în Artă, susținut de Guvernul Elveției.

Proiectul este o investigație asupra naturii și funcției fotografiei, pornind de la nevoia de a o redefini și de a o

“Beyond photography” is a project bringing together artists from Moldova and Romania, under the curatorial patronage of Tatiana Fiodorova, in order to explore the properties and borders of photography. It is made possible through the activity of The Nomadic Bureau of Art Research, powered by the Swiss Government. The project sets out as an investigation into the nature and the function of photography, stemming from a need

Andrei Mateescu, *Like Water Under the Bridge*, instalație foto, 2019. Credit foto: Tatiana Fiodorova.

Andrei Mateescu, *Like Water Under the Bridge*, photo installation, 2019. Photo credit: Tatiana Fiodorova.

contextualiza în mod corespunzător în contextul actual. Este, de asemenea, o explorare a unor spații geografice și culturale particulare și a experiențelor personale și colective ale istoriei și ale prezentului. Expoziția abordează multiple domenii de interes diferite și, în acest fel, pune în evidență natura multifuncțională a fotografiei.

Dacă ne întrebăm ce este fotografia, în mod obișnuit, ca răspuns vom începe să descriem funcțiile sale, ce face și la ce folosește. Acest proiect de expoziție atinge o multitudine imensă de dimensiuni. „Beyond photography” (Dincolo de Fotografie), ca titlu, propune deja să gândim în mod original, să căutăm modalități subversive și complexe de a lucra în cadrul acestui mediu.

Curatorul aduce în acest proiect artiști cu preocupări, limbaje vizuale și abordări stilistice incredibil de diferite, generând un spațiu pentru definiții largi și diverse ale creației în sine.

Artiștii care ar putea fi considerați fotografi documentariști, de exemplu, diferă destul de mult între ei: Michele Bressan folosește imagini poetice, alb-negru, pentru a documenta de la periferie transformarea României natale la sfârșitul anilor 2000, folosindu-se mai degrabă de arhitectura și infrastructurile din trecut, decât de acțiunea vie a schimbării. Mihai Călărașan, în seria sa, *Tülü küü* (cunoscută în mod obișnuit sub numele de Etulia) realizează mai curând un studiu etnografic, portretizând poporul gagauz stabilit în stepa Budjac, cu căldură, frumusețe pitorească și cu accent pe identitatea personală și culturală a acestui popor.

De asemenea, îl avem aici pe Ramin Mazur cu *Rural Carnival*, cu portrete de oameni mascați și costumați din regiuni din Moldova, Ucraina și România. Artistul, poate asemănător cu Călărașan mai sus menționat, urmărește un tip de cod cultural, dar el se concentrează pe un tip alternativ de frumusețe și autenticitate care nu este exploatat în scopuri consumeriste și este o expresie culturală personală, abătându-se de la cultura de export plăcută ochiului, și ocupând un tărâm care cochetează cu grotescul. Adesea amplasate în decoruri austere de iarnă, aceste portrete emană un fel de energie ludică și jovială, așa cum un carnaval reprezintă, până la urmă, o sărbătoare.

to redefine it, and properly contextualize it in the current zeitgeist.

It is also an exploration of particular geographical and cultural spaces and of personal and collective experiences of history and the present moment.

The exhibition touches on multiple different areas of interest, and in this way showcases the multifunctional nature of photography.

If we ask ourselves what photography is, commonly as an answer we'll start describing its functions, what it does and what it serves for. This exhibition project touches upon the immense multitude of those dimensions. “Beyond photography” as a title, already proposes to think outside the box, to look for subversive and complex ways of working within this medium.

The curator brings into this project artists with incredibly different pursuits, visual languages and stylistic approaches, creating space for broad and diverse definitions of the craft itself.

The artists who could be regarded as documentary photographers, for instance, differ quite significantly amongst themselves: where Michele Bressan uses poetic, black and white visuals, documenting the transformation of his native Romania in late 2000's, from the periphery, using architecture and infrastructures of the past, rather than the lively action of changing – Mihai Calarașan, in his series, *Tülü küü* (commonly known as Etulia) conducts more of an ethnographic study, portraying the gagauz people settled in the Budjac steppe, with warmth, picturesque beauty, and with a highlight on personal and cultural identity of this people.

Also, here we have Ramin Mazur with *Rural Carnival*, with portraits of masked and costumed people from regions of Moldova, Ukraine and Romania. The artist, perhaps similarly to the aforementioned Calarașan, collects a type of cultural code, but he focuses on an alternative kind of beauty and authenticity that is not exploited for consumerist purposes, and is a personal cultural expression, deviating from palatable export culture and existing in a realm that is flirting with the grotesque. Set oftentimes, in austere wintry backdrops, these portraits emanate a sort of ludic and jovial energy, as a carnival is ultimately a celebration.

The duo Carolina Dutca and Valentin Sidorenko from

BIENALA DIN KIEV 2023. GRIJĂ, REZISTENȚĂ ȘI SOLIDARITATE RADICALĂ

KYIV BIENNALE 2023. CARE, RESISTANCE AND RADICAL SOLIDARITY

KYIV '23 BIENNALE, VIENNA

Curators: Serge Klymko, Hedwig Saxenhuber,
Georg Schöllhammer

18.10 - 17.12.2023

Text: Valentina Iancu

Deschiderea la Viena a celei de-a 5-a ediții a Bienalei de la Kiev în toamna anului 2023 este un manifest exemplar de solidaritate care marchează o situație alarmantă la care asistăm neputincioși de mai bine de un deceniu: războiul ruso-ucrainean. Viena a devenit gazda principală a unei bienale a cărei continuitate înseamnă rezistență, reziliență, supraviețuire. Scena culturală vieneză s-a mobilizat exemplar, mai multe spații conduse de artiști au oferit platforme și resurse pentru cultura ucraineană, aflată sub atac. Invația Rusiei putiniste din februarie 2021, care a dus la exodul populației ucrainiene și implicit la o ruptură a scenei culturale, stă la baza deciziei de a organiza bienala în Ucraina și alte orașe europene care găzduiesc diaspora ucraineană astăzi: Kiev, Ivano-Frankivsk, Uzhgorod, Varșovia, Lublin, Antwerp, Berlin și Vienna. Acest proiect transnațional s-a construit colaborativ cu sprijinul fără precedent al mai multor rețele artistice internaționale. Curatorii Serge Klymko, Hedwig Saxenhuber și Georg Schöllhammer au coordonat acest efort de aducere împreună, de supraviețuire a unei culturi în ciuda fragmentării geopolitice.

Expoziția centrală a bienalei a avut loc în spațiul de artă contemporană Augarten - Atelier din Vienna, un ansamblu construit de la sfârșitul anilor '50 ca spațiu de atelier și locuire al sculptorului Gustinus Ambrosi (1893-1975), figură astăzi controversată datorită colaborărilor cu autoritățile naziste. Disconfortul istoriei se amplifică prin relaționarea cu un prezent în care crimele de război continuă în fiecare zi, atât de aproape de noi și alte nenumărate locuri din lume. Bienala de la Kiev poate fi deopotrivă un semnal de alarmă: pacea este un privilegiu care trebuie protejat. Aflată la a 5-a ediție, bienala apărută în contextul revoltelor din 2014, cunoscute sub numele „Maidan”, este o platformă de gândire și regândire a democrației. Fragilă, imperfectă, amenințată din toate direcțiile, democrația este singurul sistem care oferă o oarecare protecție pentru drepturile omului. Un apărător vocal al democrației este Dan Perjovschi. Zidul lui Perjovschi din spațiul Augarten, o lucrare *in situ*, care cuprinde desene și colaje din diferite ziare, este un input pentru începutul unor conversații incomode. Zidul său amplifică mesajul lucrării în neon de dimensiuni mari a grupului SUPERFLEX: „There is an Elephant in the room” (Este un elefant în cameră). Metafora în limba engleză indică existența unui subiect dificil, incomod sau evitat. Mai direct, artistul ucrainean

Abdul Sharif Oluwafemi Baruwa, *Sunt liber*, instalație imersivă, 2023.
Never at Home Sachsenplatz Vienna.
Abdul Sharif Oluwafemi Baruwa, *I am Free*, Immersive staging, 2023.
Never at Home Sachsenplatz Vienna.

Stânga: Anca Benera & Arnold Estefan, *Recolta perpetuă*, instalație (paie de grâu țesute) în colaborare cu meșterul Fazakas Angéla, 6 obiecte, 90x15x15 cm fiecare, 2023. Dreapta: Șerban Savu, *Plugarul Universului*, 212x174 cm, ulei pe pânză, 2023. Augarten Contemporary Vienna.

Left: Anca Benera & Arnold Estefan, *Perpetual Harvest*, Installation (woven wheat straw) in collaboration with the artisan Fazakas Angéla, 6 objects, 90x15x15 cm each, 2023. Right: Șerban Savu, *The Plowman of the Universe*, 212x174 cm, oil on canvas, 2023. Augarten Contemporary Vienna.

Anton Shebtko scria într-o lucrare în neon realizată în 2022: „It's not your problem” [Nu este problema ta]. Bienala abordează frontal subiecte pe care umanitatea care trăiește în teritorii neafectate direct de războaie refuză, de obicei, să le discute. O parte consistentă a lucrărilor semnate de artiștii ucraineni abordează abrupt trauma războiului. Bombardamente, tancuri, morți, răniți, soldați, orașe dărâmate, suprafețe agricole distruse, refugiați. Disperare. Violența este numitorul comun al unei expoziții răvășitoare, copleșitoare, care nu lasă loc pentru nici o urmă de speranță. Decizia de a lăsa ediția actuală a bienalei fără un titlu, precum și design-ul sau dispunerea în spațiu indică situația tranzitorie a culturii ucrainene contemporane. „În calitate de curatori, ne-am abținut să plasăm aceste lucrări sub figura textuală – întotdeauna constrângătoare – a unui titlu. Ruptura și dislocarea geopolitică care formează fundalul acestei bienale continuă realitatea care conectează și deconectează”, afirmă textul curatorial. Dacă prima ediție a bienalei care a avut loc în 2015

The launch of the 5th Kyiv Biennale in Vienna in autumn 2023 is nothing less than an exemplary display of solidarity that highlights an alarming situation we have been helplessly witnessing for more than a decade: the Russian-Ukrainian war. Vienna has become the main host of a biennial whose ongoing existence stands for resistance, resilience, and survival. The Viennese cultural scene came together admirably, with several artist-run spaces providing platforms and resources for Ukrainian culture coming under attack. The invasion of Putinist Russia in February 2021, which led to the exodus of the Ukrainian population and thus to a disruption of the cultural scene, underlies the decision to organize the biennale in Ukraine and other European cities hosting the Ukrainian diaspora today: Kyiv, Ivano-Frankivsk, Uzhgorod, Warsaw, Lublin, Antwerp, Berlin, and Vienna. This transnational project was collaboratively developed with the unprecedented support of several international artistic networks. Curators Serge Klymko, Hedwig Saxenhuber, and Georg Schöllhammer coordinated

CONSTANTIN BLENDEA

Text: Magda Cârnci

CONSTANTIN BLENDEA

Editor: Călin Stegerea, Editura Tipografia
Monitorul Oficial, București 2023

O monografie detaliată și foarte aplicată, așa cum ne-a obișnuit, publică Călin Stegerea, actualul director al Muzeului Național de Artă al României, despre Constantin Blendea. Născut în 1929 și decedat în 2012, pictor, restaurator și profesor, cariera acestuia se suprapune în bună măsură cu evoluția artelor vizuale românești din a doua jumătate a secolului XX și, într-un fel, le sintetizează. Capitolele monografiei urmăresc destinul pictorului din copilărie și până la senectute, pe decenii, de la începutul anilor 1950 până în anii 2000. Din comentarii și din imaginile lucrărilor fiecărui deceniu, rezultă calitatea simptomatică a producției pictorului, identificat cumva cu „ideologia estetică” a perioadelor care au jalonat artele plastice sub comunism și după căderea acestuia. Fără a fi de o mare îndrăzneală conceptuală sau expresivă, arta lui Constantin Blendea se deschide lent, progresiv, odată cu modificările de viziune culturală aduse de fiecare etapă politică, de la un figurativism clasic, tradițional în anii '50, către o viziune stilizată, mai decorativă și mai colorată asupra realității în anii '60, spre a încerca o apropiere tangențială de un simili-abstracționism începând cu anii '70. Sobră, solară și pozitivă, pictura lui Constantin Blendea se încadrează în ceea ce s-a numit „modernismul clasic” al ultimei perioade comuniste. Din anii 90-2000, apar în arta sa și accente mai sumbre, aduse de turbulențele societale și politice ale deceniilor post-comuniste.

Scriș de un istoric al artei românești serios și creditabil, cu un capitol interesant dedicat unchiului artistului, Vasile Blendea, el însuși sculptor, amintind și de contribuția soției lui Constantin Blendea, artista decorativă Maria Mihalache Blendea, textul istoric și descriptiv al albumului este însoțit de o cronologie detaliată și de un rezumat în engleză și franceză. De dimensiuni impresionante, cu reproduceri de mare calitate, albumul poate funcționa aproape ca un catalog raisonné al operei lui Constantin Blendea. Alcătuit datorită energiei și implicării fiicei lui, plasticiana Adriana Blendea, albumul este tipărit în condiții grafice excepționale.

As we have come to expect, a detailed and very practical monograph on Constantin Blendea has been published by Călin Stegerea, the current director of the National Museum of Art of Romania. Born in 1929 and deceased in 2012, Constantin Blendea was a painter, restorer, and teacher whose career overlaps to a large extent with the development of the Romanian visual arts in the second half of the 20th century and, in a way, summarizes them. The chapters of the monograph follow the painter's path from childhood to his twilight years and are split into decades, from the early 1950s to the 2000s. Through the comments and images of the works of each decade, one can see the symptomatic quality of the painter's production, somehow associated with the "aesthetic ideology" of the periods that marked visual arts under communism and after its fall. Without being of great conceptual or expressive boldness, Constantin Blendea's art reveals itself slowly, gradually, along with the changes in cultural vision brought about by each political stage, from the classical, traditional figurative art in the 1950s, to a stylized, more decorative and colorful vision of reality in the 1960 and, starting in the 1970s, to a tangential move towards some kind of pseudo-abstractionism. Simple, sunny, and optimistic, Constantin Blendea's works are part of what has been called the "classical modernism" of the late communist period. From the 1990s and 2000s, his art also began to take on darker overtones, triggered by the social and political turmoil of the post-communist decades.

Written by a reliable and credible historian of Romanian art, including an interesting chapter dedicated to the artist's uncle, Vasile Blendea, who was himself a sculptor, and recalling the contribution made by Constantin Blendea's wife, decorative artist Maria Mihalache Blendea, the historical and descriptive text of the album is accompanied by a detailed chronology and a summary in English and French. Impressive in size, with high-quality reproductions, the album could almost serve as a catalog raisonné of Constantin Blendea's art. The album was produced thanks to the efforts and commitment of his daughter, visual artist Adriana Blendea, and is printed under exceptional graphic conditions.

Translated by Camelia Diaconu

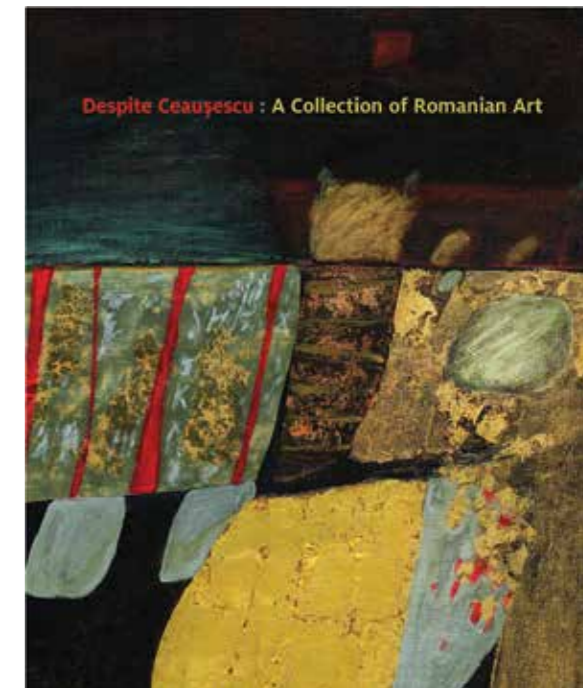
„DESPITE CEAUȘESCU. A COLLECTION OF ROMANIAN ART”

Text: Magda Cârnci

DESPITE CEAUȘESCU. A COLLECTION OF
ROMANIAN ART

Autor: Frances Tyler, Editura D Giles Ltd., Washington
D.C., 2021

Iată un album de artă mai puțin obișnuit. Soția a înaltului funcționar internațional Geoffrey Tyler, Frances adună într-o bijuterie editorială o selecție de artă românească modernă, din vremea când soțul ei era la București într-o misiune a Fondului Monetar Internațional. Din anii 1970 începând, Geoffrey Tyler face o pasiune pentru pictura și sculptura artiștilor români contemporani. Amator de cărți rare și colecționar avizat de covoare orientale și argintărie englezească veche, G. Tyler provenea din Australia și avea o formație intelectuală complexă. Prima sa achiziție românească a fost o pictură de Corneliu Petrescu, cu care a legat o îndelungată prietenie încheiată la moartea artistului român în 2009. Corneliu Petrescu l-a introdus pe Geoffrey Tyler în atelierelor lui Vasile Gorduz, Ion Pacea, Gheorghe Șaru și Ion Gheorghiu, între alții, ajutându-l pe Tyler să-și constituie o colecție cât mai reprezentativă posibil. Ceilalți prieteni ai lui Tyler la București au fost soții Vasile Gorduz și Silvia Radu. Ceea ce învață dl. Tyler în atelierelor artiștilor români, spune Frances Tyler în *Introduction*, este gustul ales și criteriile artei de calitate, nu doar în pictură, ci și în sculptură, ceramică, icoane și artă populară, lucru pentru care acesta rămâne recunoscător prietenilor săi români. Tyler recunoaște că în România lui Ceaușescu, deși se trăia foarte greu, se făcea artă de înaltă calitate, necunoscută în afara granițelor țării. Din *Introduce* mai rezultă admirația autoarei pentru ospitalitatea românilor și pentru peisajele românești neatinsse de civilizație. Colecția de 800 de lucrări de artă adunate de Geoffrey Tyler a fost donată finalmente, după moartea acestuia, Universității Hobart din Tasmania. Relatarea autoarei se încheie cu uimirea în fața artei adevărate care se făcea în România în „timpuri negre”, cum spune ea. Artă pe care autoarea urmărește să o demonstreze prin mica selecție din album, în care se pot vedea, reproduce excelent, lucrări de Horia Bernea, Ștefan Câlția, Marin Gherasim, Vasile Gorduz, Marcel Guguianu, Sorin Ilfoveanu, Georgeta Năpăruș, Ion Nicodim, Ion Pacea, Corneliu Petrescu, Silvia Radu, Gheorghe Șaru și diverse icoane pe lemn sau pe sticlă. Dar la Universitatea din Hobart, Tasmania, există o colecție mult mai amplă de lucrări românești care odată, poate, vor fi vizibile și în România.

Here is a less common art album. Wife of the high-ranking international official Geoffrey Tyler, Frances gathers in an editorial masterpiece a selection of modern Romanian art, from the time when her husband was in Bucharest on a mission for the International Monetary Fund. Since the 1970s, Geoffrey Tyler has had a passion for the painting and sculpture of contemporary Romanian artists. An enthusiast of rare books and an avid collector of Oriental rugs and old English silverware, G. Tyler hailed from Australia and had a complex intellectual background. His first Romanian purchase was a painting by Corneliu Petrescu, with whom he had a long friendship that ended after the Romanian artist's death in 2009. Corneliu Petrescu introduced Geoffrey Tyler to the studios of Vasile Gorduz, Ion Pacea, Gheorghe Șaru and Ion Gheorghiu, among others, helping Tyler build a very representative collection. Tyler's other friends in Bucharest were husband and wife Vasile Gorduz and Silvia Radu. What Mr. Tyler learns in the studios of Romanian artists, says Frances Tyler in the *Introduction*, is the refined taste and criteria of quality art, not only in painting, but also in sculpture, ceramics, icons and folk art, for which he remains grateful to his Romanian friends. Tyler admits that in Ceaușescu's Romania, although life was very difficult, high quality art was made, unknown outside the country's borders. The *Introduction* also shows the author's admiration for the hospitality of Romanians and for the Romanian landscapes, untouched by civilization. The collection of 800 works of art gathered by Geoffrey Tyler was eventually donated, after his death, to Hobart University in Tasmania. The author's account ends with amazement towards the real art that was made in Romania in "dark times", as she says. Art that the author aims to demonstrate through the small selection in the album, in which one can view excellently reproduced works by Horia Bernea, Ștefan Câlția, Marin Gherasim, Vasile Gorduz, Marcel Guguianu, Sorin Ilfoveanu, Georgeta Năpăruș, Ion Nicodim, Ion Pacea, Corneliu Petrescu, Silvia Radu, Gheorghe Șaru and various icons on wood or glass. But at the University of Hobart, Tasmania, there is a much larger collection of Romanian works that one day, perhaps, will be visible in Romania as well.

Translated by Patricia Măroiu